

Sygn. akt IV CSK 49/20

POSTANOWIENIE

Dnia 5 sierpnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa H. B.
przeciwko K.
Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w B.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 5 sierpnia 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Okręgowego w B.
z dnia 21 marca 2019 r., sygn. akt [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Powód H.B. wystąpił przeciwko pozwanemu K. sp. z o.o. w B. z powództwem o zapłatę kwoty 25 488 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 1 grudnia 2009 r. do dnia zapłaty oraz o ukształtowanie umowy dzierżawy z dnia 7 lipca 2000 r. przez podwyższenie od dnia 1 grudnia 2009 r. czynszu dzierżawnego z 4 zł do 14 zł za 1 m² powierzchni dzierżawionej przez pozwanego działki gruntu. Następnie rozszerzył żądanie o zapłatę wynagrodzenia za dalszy okres od 1 grudnia 2009 r.

do 30 kwietnia 2011 r. Pozwany uznał powództwo do kwoty 6038,55 zł, a w pozostałym zakresie wniósł o jego oddalenie.

Sąd Rejonowy w B. wyrokiem z dnia 20 marca 2012 r. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 65 816 zł z ustawowymi odsetkami od 1 grudnia 2009 r. i oddalił powództwo w pozostałym zakresie. Ustalił, że powód jest właścicielem nieruchomości położonej w B. przy ul. M. [...], obejmującej działki nr [...] i [...], pod powierzchnią których przebiega fragment ciepłociągu stanowiącego własność pozwanego. Ciepłociąg zajmuje 56,25 m² działki [...] /1, a pod powierzchnią działki nr [...] tworzy strefę ochronną o pow. 108,75 m². Strony łączy umowa dzierżawy z dnia 7 lipca 2000 r. w zakresie działki nr [...] z czynszem 4 zł za 1 m² z klauzulą waloryzacyjną – i tej umowy dotyczy żądanie ukształtowania wyższego czynszu, natomiast z działki nr [...] pozwany korzysta bezumownie. Sąd pierwszej instancji na podstawie opinii biegłej L. M. ustalił, że gdyby powód wydzierżawił zajęty przez ciepłociąg fragment działki to za okres od 1 września 2007 r. do dnia 30 listopada 2009 r. za powierzchnię 108,75 m² mógłby uzyskać czynsz w kwocie 39 606 zł, a za okres od dnia 1 grudnia 2009 r. do dnia 30 kwietnia 2011 r. – w kwocie 25 608,25 zł. Sąd Rejonowy uznał za przysługujące powodowi od pozwanego wynagrodzenie za część działki faktycznie zajętą przez element linii ciepłowniczej i część potrzebną do prawidłowej jej obsługi, obliczone jak dla stosunku dzierżawy.

Pozwany, który kwestionował wysokość żądanego przez powoda wynagrodzenia, wniósł apelację od wyroku Sądu Rejonowego w części zasądzającej wynagrodzenie przewyższające wyliczenie inż. R.G., ponieważ powziął wątpliwości co do prawidłowości wyliczeń, na których oparł się Sąd pierwszej instancji. W oparciu o treść opinii ustalił, że przyjęta przez Sąd Rejonowy stawka wynagrodzenia była rażąco wygórowana, co było wynikiem potraktowania współczynnika określającego relacje dochodu do wartości gruntu w stosunku rocznym, jako współczynnika miesięcznego i spowodowało że miesięczna stawka czynszu odpowiadała w rzeczywistości stawce rocznej. W konsekwencji stopa dochodu z niezabudowanego gruntu w ujęciu rocznym wynosiłaby 93,96 % wartości gruntu. W konsekwencji wynagrodzenie wyliczone przez biegłego inż. R. G. było znacznie niższe i za cały okres objęty żądaniem zamknęło się kwotą 6 914,55

zł, do której Sąd Okręgowy w wyroku z dnia 21 marca 2019 r. obniżył zasądzoną kwotę i orzekł o odsetkach od tej kwoty. W pozostałym zakresie apelacja została oddalona.

Powód wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego, zaskarżając nią wyrok w części zmieniającej wyrok Sądu Rejonowego. W skardze podniósł jedynie zarzuty naruszenia przepisów postępowania, wskazując na uchybienie przez Sąd Okręgowy art. 378 § 1 k.p.c. w zw. z art. 380 k.p.c. w zw. z art. 381 k.p.c.; art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 232 k.p.c. w zw. z art. 3 k.p.c.; art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 286 k.p.c. w zw. z art. 292 k.p.c. w zw. z art. 289 k.p.c. w zw. z art. 272 k.p.c. i art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 328 § 1 k.p.c. Wniósł o uchylenie zaskarżonej części wyroku Sądu Okręgowego i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania oraz o pozostawienie mu rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwany wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów postępowania kasacyjnego wraz z opłatami od dwóch pełnomocnictw.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako środek odwoławczy o szczególnym charakterze, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron. Realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowionego w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej selekcji spraw przedstawionych mu ze skargami kasacyjnymi. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie występują przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi do rozpoznania. Skarżący uzasadnił potrzebę rozpoznania jego skargi przesłanką przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. to znaczy oczywistą zasadnością tej skargi, spowodowaną „rozszerzeniem postępowania dowodowego

z inicjatywy Sądu, zastępującego w tej mierze wolę i inicjatywę strony pozwanej reprezentowanej przez profesjonalnego pełnomocnika poprzez dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii innego biegłego pomimo braku owego wniosku zarówno na etapie postępowania pierwszoinstancyjnego, jak i odwoławczego.” Ponadto skarżący wskazał, że Sąd przeprowadził dowód z opinii biegłego w sposób, który uniemożliwiał mu odniesienie się do wniosków tej opinii.

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., zachodzi tylko wtedy, gdy dla przeciętnego prawnika z samej treści skargi - bez pogłębionej analizy i jurydycznych dociekań - w sposób jednoznaczny wynika, że wskazane w niej podstawy zasługują na uwzględnienie. Skarżący powinien unaocznic kwalifikowany charakter naruszenia przepisów prawa, jakich dopuścił się sąd. Powinien też wykazać, że zaskarżone orzeczenie jest – z powodu zarzucanych i nie budzących wątpliwości uchybień - jaskrawo nieprawidłowe (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15, LEX nr 1770910).

Wskazywane przez skarżącego okoliczności nie przekonują o oczywistej zasadności stawianych zarzutów. Pozwany w apelacji kwestionował sposób przeprowadzonej przez sąd oceny dowodu z opinii biegłej i treść tej opinii oraz metodologię obliczania wynagrodzenia, a także wysokość zasądzonej na podstawie tej opinii kwoty. W tych okolicznościach Sąd Okręgowy, który nabrał wątpliwości co do prawidłowości opinii, na której oparł się Sąd pierwszej instancji, był uprawniony do uzupełnienia postępowania dowodowego, zwłaszcza że w kwestiach wymagających wiedzy fachowej skorzystanie z pomocy biegłego bywa koniecznością. Artykuł 232 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. uprawnia sąd odwoławczy do przeprowadzenia dowodu niewskazanego przez stronę, wobec czego tej treści decyzja procesowa nie może być samodzielnie uznana za przejaw oczywistego naruszenia przepisów postępowania. Ustalenia Sądu drugiej instancji wskazują na to, że pominięcie tego dowodu spowodowałoby zaakceptowanie wielokrotnie zawyżonej stawki wynagrodzenia spowodowanej pomyłką biegłej. Nie odpowiada też rzeczywistości twierdzenie, że powód nie mógł się ustosunkować do opinii biegłego, skoro biegły został wezwany na rozprawę i pełnomocnik powoda mógł mu swobodnie zadawać pytania. Sąd Okręgowy

w uzasadnieniu szczegółowo wyjaśnił istotę błędu poprzedniej opinii. W tych okolicznościach zarzuty stawiane przez skarżącego nie miały oczywistego charakteru, ani też nie przekonywały o jednoznacznej wadliwości wydanego wyroku.

Okoliczności sprawy nie wskazywały też, aby zachodziły inne przesłanki przedsądu przewidziane w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Z tych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia tej skargi do rozpatrzenia (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 99, art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c. Wysokość zasądzonej kwoty uzasadnia § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 i § 15 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jedn. tekst: Dz. U. z 2018 r., poz. 265), z tym, że bez kosztów opłaty od pełnomocnictwa, z uwagi na nieprzedstawienie dowodu jej uiszczenia.